…нуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

…урят-Монголой ҮНЭН

…Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно …едэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 223 (1823)
СЕНТЯБРИИН 20
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

…мбайнуудые бүтээсэ …этэйгээр ашаглаха

…гээлтэгүйгөөр, энэ дары …гүрэндэ таряа тушаалгаяа …гэхэ, ерэхэ жэлэй тарил… хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ …э колхозууд, совхозуудай …эгээл шухала зорилго …ие бэелүүлгэдэ машинно… станцинуудай үүргэнь тон …рынь хадаа колхозуудай …культурануудай тарилга бү… …уу МТС-үүдэй техникын …агдана. Тиихэлээр бии …ы техникээ хуряалгада …бүтээсэ ехэтэйгээр ашагла… МТС-үүдэй хүтэлбэрилэг… …шухала зорилго болоно.

…жын колхозуудай поли… …үр мүнөө комбайнууд хэр …дэлжэ байнаб, ямараар …аб гэжэ хараад үзэхэдэ, …тон хангалтагүй байна. …удай ходо эблэржэ минил …уһа, горючи зөөлгын та…даһанһаашье боложо һаа…нууд тон олон. Тэрэнэй …и республика дотор ком…эй үдэрэй бүтээсэ дунда …ойдоо 6—7 гектар болоно. …Эгэтын, Үдын, Бургал…менай МТС-үүдтэ бүришье …һээ боложо, Закаменай, …Ториин, Зэдын, Хориин ба …агуудта таряа хуряалга … удааруулагдажа байна. …уудта таряае амяарлан ху… …арга дүршэл хэрэглэг…хуу.

…уудай мууса ашаглагда…а, мүн таряа гээхэ ябадал …Түнхэнэй, Сагаан-Усанай, …Ториин МТС-үүдэй зарим …й набтар, найганхай таряа …таарулагдажа, заһагдаа…. Тэрэнһээ боложо мүнөө …айнернуудынь дээгүүр ха… …найгаһан ургаса минин лэ …ража, тон ехэ таряа гээнэ. …хозуудта тээгдэһэн колос … эмхидхэгдэнэгүй. Таряа… ехэтэйгээр хуряагдажа … шалтагаан юуб гэхэдэ, …ба колхозуудай хүтэлбэри…хим шанарай түлөө хүсэд …. Зарим МТС-үүдэй дирек…а колхозуудай түрүүлэгшэ…ее хуряагдаһан талмайнуу…и абаха гүрим хазагайруу… Тракторна, таряанажалай …удай бригадирнууд, колхо…түрүүлэгшэнэр ба МТС-үүдэй …үүд хуряагдаһан газарые … абалсадаг, үгэлсэдэггүй …. Тэрэнэй эсэстэ солоомо, …туулагдажа, һүрилэгдэ…эрхэдээ солоомынь хуряаг…ар дээрэ намарай пар ха…римтануудшье үзэгдэнэ.

…ын үедэ тохёолдодог гээлтэ …дые багадхаха гээшэ та… … үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ …рдохи арга боломжо мүн …ин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэһэн байна. Энэ заабариие бэелүүлхын түлөө бүхы механизаторнууд, колхозни-гууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тэмсэхэ ёһотой. Хуряалгын ябасые эрид хурдадхаха, тиихын тулада комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин шанарые хинан шалгалгые һайжаруулха шухала. Тэрэшэлэн комбайн бүхэндэ заатагүй зерноуловительнуудые хэхэ, найгаһан, набтар таряа хадахаар тэдэниие таарулха хэрэгтэй.

Комбайнуудые дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха ябадалда тэдэниие бүлэг бүлэгөөрнь сугтань хүдэлгэхэ түрүү арга тон ехэ удхатай. Иимэ аргые хаа хаанагүй хэрэглэжэ, комбайнуудай хойноһоо техническэ харууһалга эрид һайжаруулха, таряа, уһа, горючи зөөлгые гуримшуулха хэрэгтэй. Мүн комбайнуудые байлгангүйгөөр бункерыень хооһолхо шухала. Тиихын тулада агрегадуудые автомашинаар, мори тэргэнүүдээр хангаха хэрэгтэй.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүдэй директорнууд, мүн таряанажалай, тракторна бригадануудай бригадирнууд хадагдаһан таряанай талмайе заатагүй тушаан абалсаха, үгэлсэхэ зэргэтэй. Тиихэ зуураа муугаар хадажа, хүдэлмэридөө голодоһо гаргагшадта зэмэ үгэхэ, нүхэдэйнь дунда тэдэниие шүүмжэлхэ хэрэгтэй. Комбайнуудай хуряаһан талмайнууд дээрэ тээгдэһэн колос суглуулга, солоомо, мэхиинэ тармалгые эмхидхэхэ шухала.

Комбайнаа үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглажа, үдэрэй 2—3 нормо дүүргэдэг комбайнернууд МТС бүхэндэ шахуу бии. Селендумын МТС-эй комбайнер Михаил Иванович Ковалевский сезон соо 800 гектар таряа хадаха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүн Сухын МТС-эй (Сэлэнгэ) комбайнер Н. Могильников зарим үдэрнүүдтэ 30—35 гектар хүрэтэр таряа хадана. Эдэ жэшээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, комбайнай хойноһоо техническэ харууһа зүбөөр хээд, агрегадай гэшүүдэй ажалые һайнаар эмхидхээд байхадаа комбайнер бүхэн иимээр хүдэлжэ шадаха байһыень гэршэлнэ. Партийна, советскэ органуудай, КПСС-эй айкомуудай МТС-үүдэй зоподохи инструкторска группануудай зорилго хадаа эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, комбайнер бүхэнэй нормые заатагүй дүүргүүлхэ, үлүүлэн дүүргүүлхэ, тиин таряагаа мэнэ гэһээр, гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэнтээ түргэнөөр тоосохо ябадал хангалга болоно. Тиихэтэй хамта, комбайнернуудай социалистическэ мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилхэ, түрүүшүүлые урмашуулха хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

…радай-Демократическа Чехословакиин …" гэжэ выставкые Н.С. Хрущев хараба

…-Демократическа Чехо… …10 жэл» гэжэ выставкые …: 18-най воскресеньедэ …ЦК-гэй Нэгэдэхи секре… …Хрущев хараа. Чехосло…публикын Онсо ба Бүрин …ол Я. Вошаглик, выстав…тор И. Тауфер, чехосло…ольствын хүдэлмэрилэг… … выставкын хүдэлмэри…ишание угтаа. …орькиин нэрэмжэтэ Куль…амаралтын центральна паркын территори болон талмайнууд дээрэ эмхидхэгдэһэн выставкын павильонуудые, табигдаһан стендүүдые харалга гурбан час шахуу саг соо үргэлжэлөө. Выставкэдэ табигдаһан машинануудые, элдэб аппаратурые, электротүхеэрэлгэнүүдые, барилгын материалнуудые, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые нүхэр Н. С. Хрущев хараһан байна.

(ТАСС).

…-эй Генеральна Ассамблейн арбадахи …сидэ хабаадахаяа СССР-эй делегаци …скваһаа Нью-Йорк ошохоёо мордобо

…эл Нацануудай Организа…ральна Ассамблейн арба…дэ хабаадахаяа СССР-эй …удэй Соведэй Түрүүлэг…эхи Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр В. М. Молотов түрүүтэй СССР-эй делегаци сентябриин 17-до Москваһаа Нью-Йорк ошохоёо мордобо.

(ТАСС).

…о областиин колхозууд таряа тушааха …нэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ

…областиин колхозууд таряа …гүрэнэй түсэб болзорһоонь …эжэ, өөһэдынгөө саашан…ломжые хаража үзөөд, ту…үр нэгэ миллион пүүд та…а байна. Гүрэндэ таряа …үргэлжэлһөөр.

Областиин колхозууд намарай тарилгые саг соонь үнгэргэжэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудые хуряалга түргэнөөр дүүргэхын тула хэмжээнүүдые абажа, 1956 оной хабарай тарилгын пар хахалалга ба үрэһэ хаалгые үргэлжэлһөөр.

Н. А. Булганинтай Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь уулзаба

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр нүхэр Гротеволь ба ГДР-эй Правительственна делегациин гэшүүд—Премьер-Министрын Орлогшонор Вальтер Ульбрихт, Отто Нушке, Лотар Больц гэгшэд 1955 оной сентябриин 17-до уулзаба.

Уулзалгын болоходо ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, мүн СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин байлсаа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь сентябриин 17-до Кремль соо уулзаа.

Нүхэр О. Гротевольтой ГДР-эй Правительственна делегациин гэшүүд —Премьер-Министрын Орлогшонор В. Ульбрихт, О. Нушке, ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Л. Больц гэгшэд ябалсаа.

Уулзалгын болоходо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин байлсаа.

Уулзалгын үедэ К. Е. Ворошиловтай О. Гротеволь, Германска Демократическа Республикын Правительственна делегациин гэшүүдэй хоорондо үнэн зүрхэнэй хани барисаанай хөөрэлдөөн болоо.

(ТАСС).

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хэлсээн

Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи хани ёһоной харилсаае хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ зорилгоор саашанхи алхамуудые хэхэ асуудалаар Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хэлсээн сентябриин 17-до московско сагаар 16 часта Москвада, Кремлёвско Ехэ-Ордон соо нээгдээ.

Хэлсээндэ Советскэ Союзай талаһаа: ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Гадаадын Худалдаа Наймаанай Министр И. Г. Кабанов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин, СССР-эй МИД-эй Европейскэ 3-дахи Таһагые даагша С. Г. Лапин хабаадаа.

Хэлсээндэ Германска Демократическа Республикын талаһаа: ГДР-эй Премьер-Министр Отто Гротеволь, ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо Вальтер Ульбрихт, ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо Вилли Штоф, ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо Отто Нушке, ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Лотар Больц, ГДР-эй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ Бруно Лейшнер, Германска Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посол Иоганнес Кёниг, ГДР-эй Арадай Палатын гадаадын хэрэгүүдэй талаар Комиссиин Түрүүлэгшэ Петер Флорин, Демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Эрих Корренс, Демократическа таряашанай партиин генеральна секретарь Бертольд Розе, либерально-демократическа партиин генеральна секретарь Манфред Герлах, делегациин секретарь посол Фриц Гроссе гэгшэд хабаадаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай мэдүүлгээр хэлсээн нээгдээ.

Удаань ГДР-эй Премьер-Министр Отто Гротеволь мэдүүлгэ хэжэ, үгэ хэлээ.

Һанамжанууд тухай хөөрэлдөөнэй һүүлээр удаадахи заседани сентябриин 19-нэй үглөөгүүр болохо гэжэ хэлсэгдэһэн байна.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Финляндиин Премьер-Министр У. Кекконентэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай Финляндиин Премьер-Министр г-н У. Кекконен сентябриин 17-до уулзаа. СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов уулзалга дээрэ байлсаа.

Советско-финляндска хэлсээн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай, Финляндиин Президент Ю. К. Паасикивиин хоорондоо сентябриин 16-да хэлсэһэнэй ёһоор, сентябриин 17-до московско сагаар үглөөнэй 11 часта, Москвада, Кремль соо, хоёр оронуудай хоорондо хани барисае саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлгэдэ хамаатай асуудалаар хэлсээн үргэлжэлөө.

Хэлсээндэ советскэ талаһаа: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Финляндида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев байлсаа.

Хэлсээндэ финляндска талаһаа: Финляндиин Премьер-Министр У. К. Кекконен, Финляндиин Обороной Министр Э. Скуг, Министр Р. Свенто, Финляндиин МИД-эй статс-секретарь Р. Сеппяля гэгшэд байлсаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин мэдүүлгэ хэжэ, үгэ хэлээ. Финляндска Республикын Премьер-Министр У. К. Кекконен харюугай мэдүүлгэ хэжэ, үгэ хэлээ.

Мэдүүлгэнүүдэй һүүлээр һанамжанууд тухай хөөрэлдөөн болоһон байна.

Удаадахи заседани сентябриин 19-нэй үглөөгүүр болохо.

Дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхын тулада колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцев Омско областьдо ерээ. Орооһото таряанай ажахын Сибирьскэ научно-шэнжэлэлгын институдай полинууд дээрэ туршалга хэхын тулада таригдаһан орооһото культурануудые, кукуруза болон наран сэсэгые тэрэ анхаралтайгаар хараһан байна.

Марьяновска районой «Путь к коммунизму» колхоздо 40 гектар талмай дээрэ таригдаһан шэнэ сортын шэниисэ бороогой нэгэшье ороогүй байбашье, гектар бүриһөө 16-һаа 17 центнер хүрэтэр ургаса үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. С. Мальцев (зүүн гарһаа 7-дохи) институдай хүдэлмэрилэгшэдтэй туршалгын полиие хаража ябана. ТАСС-эй фотохронико.

Гүрэндэ таряа тушаалгые, үрэһэ хүрэнгэ хаалгые түргэнөөр дүүргэе!

Баргажанай аймагай колхозууд гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Баргажанай аймагай колхозууд (партиин айкомой секретарь нүхэр Малыгин, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Васильев) байгша оной сентябриин 16-да гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө 100,3 процент дүүргээ.

Мүнөө аймагай колхозууд МТС-эй хүдэлмэриин түлөө таряа тушаажа, мүн гүрэндэ таряа худалдажа эхилээ.

Шамдаха саг ерээ

Закаменай аймагай зарим колхозуудта, жэшээлхэдэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалга эмхитэйгээр эхилжэ, тэрэниие эрхим һайнаар, богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн түрүүшын үдэрһөө дэлгэрһэн байна. Тэрэнэй ашаар энэ колхоз таряа хуряалгаяа 6 үдэрэй туршада, сентябриин 7-до дүүргэбэ.

«Сталинай зам», Маленковой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид, сентябриин 5-да дүүргээ. Тэрэшэлэн Ворошиловай, Ждановай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушааха уялгаяа дүүргэбэ.

Гэбэшье, бүхы дээрээ аймаг дотор таряа хуряалга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Һүүлэй мэдээгээр таряа хуряаха түсэб аймаг дотор ойролдоо 30 гаран процент дүүргэгдээ. Илангаяа Ленинэй, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд хуряалгые ехээр унжатайруулна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хуряалгын эхилһэнһээ хойшо арай гэжэ 393 гектар таряа хуряажа, түсэбэйнгөө дүрбэнэй нэгэ хубииешье дүүргээгүй. Тиихэдэ, эндэ Закаменай МТС-эй 5 комбайн хуряалгын эхилхэһээ хойшо бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Энэ 5 комбайн 10 үдэрэй туршада 231 гектар хуряагаа. Иимэ байдал юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, колхозой правлени комбайнуудые хамһабарниин хүнүүдээр бүридхөөтүй байшоо. Тиин һаяшаг комбайнер Очировай «С-6» комбайн дурсагдаһан шалтагаанһаа бүхэли үдэр һаатаа. Иимэ ушар бусадшье комбайнова агрегадуудта үзэгдэнэ.

Тус колхоз морин жаткануудые таряа хуряалгада үсөөнөөр хэрэглэнэ. Эндэ ойролдоол нэгэ жатка хүдэлгэгдэжэ, 13 үдэрэй туршада 7 гектар таряа хуряагаа. Комбайнһаа таряа зөөлгые колхозой правлениин (түрүүлэгшэнь В. В. Хубанов), муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ таряан полиин захада адхагдана, тэндээ хэдэн хоногоор хэбтэжэ, гутажа байна. Мүн колхозой центральна ток муугаар түхеэрэгдэнхэй.

Гадна, эндэ ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө таряа гээхэ ябадалтай шангаар тэмсэнэгүй. Эндэ хүдэлмэрилдэг комбайнер А. Викулинай хуряаһан полидо квадратна метр бүхэндэ 40-өөд колос гээгдэһэн, таряан дээгүүр хадагдаһан байна.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгые муу бэлэдхэлтэйгээр эхилжэ, 2227 гектар хуряаха түсэбтэй аад, мүнөө ойролдоол 200 гаран гектар хуряагаад байна. Илангаяа МТС-эй комбайнууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Дондок Будаевай хүтэлбэрилдэг самоходно комбайн 10 үдэр соо 18 гектар хуряагаа.

Аймаг дотор таряа хуряалгын иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһанай гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, Закаменай МТС (директорынь нүхэр Тюменцев, главна инженерынь нүхэр Акулов) комбайнуудаа тон муугаар заһабарилһан байгаа. Тиимэһээ МТС-эй бүхы комбайнууд тус тустаа үдэр бүри минил 3—4 гектар хуряадаг байна. Хэтэрхэдээ, тус МТС-эй Б. Дугаровай, Д. Гармаевай «Коммунар» комбайнууд мүнөө болотор нэгэшье гектар таряа хадаагүй. Теэд МТС-эй директи комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө бодото хэмжээ абанагүй.

Партиин айком, аймгүйсэдком таряа хуряалгые түргэдхэхэ талаар дары хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Гончиков.

Таряагаа гутаажа байна

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн МТС-эй харьяата «Искра» колхоз центральна ток дээрээ таряа сэбэрлэлгын, хатаалгын хүдэлмэри хайша хэрэгээр эмхидхэнэ. Энэ ток дээрэ хэдэн зернопульт, веялкэ, триер «ВИСХОМ» маркын нэгэ сушилка ургаса хуряалгын урда тээ тодхоогдоһон байгаа. Гэбэшье, мүнөө гансал зернопультнь хүдэлгэгдэнэ. «ВИСХОМ» сушилка дүрбэн үдэр һаатаа. Энэ сушилкые хүдэлгэхэ тракторист Антоновой «сушилкада хүдэлхэ хүнүүдые үгыт» гэжэ хандахадань, тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Таюрский «зайжа ябаа ёһотойш, түргөөр ошожо ажалла» гэжэ харюусаһан байна. Гадна, колхозой түрүүлэгшэ, парторганизациин секретарь ток дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй ажалые шалгадаггүй байна. Тиимэһээ таряа хатаалга, сэбэрлэлгэдэ хүдэлхэ колхозниггуудай олонхинь энэ харюусалгатай кампаниин үедэ өөһэдынгөө ажал хэнэ. Тиимэһээ колхозой центральна ток дээрэхи 4 мянга гаран центнер ороолоной заримань ужэжэ, гутажа байна. Теэд колхозой правлени, партийна эхин организаци хэмжээ абаадүй байһаар.

Н. Тугнуев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Пропагандистнуудай семинарнуудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ

Партийна пропагандые һайжаруулгада пропагандистнууд ехэ харюусалгатай үүргэ дүүргэдэг. Марксизм-ленинизмын хамагые илан мандагша үзэл сурталые үргэн олониитын дунда дэлгэрүүлхэ гэһэн хүндэтэй уялга тэдээндэ даалгагдана. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада пропагандист өөрынгөө идейно-теоретическэ бэлэдхэлые, методическа шадабарие саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёһотой. Гадна, пропагандист хадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, партиин съезднүүд болон конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдые хододоо шудалжа, коммунистическэ байгуулалтын шухала зорилгонуудые мэдэжэ байха уялгатай.

Партиин аймагуудай, городской болон районно комитедүүдэй үнгэргэдэг семинарнууд пропагандистнуудта ехэ туһа хүргэдэг. Партийна гэгээрэлдэ һайн дуранай принцип нарииваар сахидаг болоһон мүнөө үедэ семинарнуудай үүргэ улам ехэ болоно. Занятияа имагтал теоретическэ дээдэ хэмжээндэ, ойлгосотойгоор, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг пропагандистые шагнахаяа коммунистнуудай дуратайгаар ошодогынь мэдээжэ.

Семинарнуудай хүдэлмэриин түхэл маягынь, арга методынь олон ондоо байдаг. Тиигэбэшье, ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсын гарахатай хамта партиин ЦК-гэй гаргаһан тогтоолой заабаринуудые семинарнуудые эмхидхэхэдээ заататүй хараадаа абаха ёһотой. «Семинар хадаа хабаадаһан пропагандистнуудые «мушхаха» газар болгогдохо ёһогүй. Пропагандистнуудай семинарнуудай занятинуудта хабаадагша бүхэнэй творческоор хүдэлмэрилхэ арга байгуулха, тэндэ теоретическэ асуудалнуудые һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэхэ, теоретическэ болон методическа асуудалнуудаар нүхэрэй ёһоной хөөрэлдөө үнгэргэхэ шухала» гэжэ тэрэ тогтоол соо заагдаһан байна.

Пропагандист семинарта хабаадахадаа теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг, занятинуудые яажа үнгэргэхэ методическа заабари абадаг, уласхоорондын событинуудтай, мүн орон соохи ажабайдалтай, нютагайнгаа партийна организацинуудай ээлжээтэ зорилгонуудтай танилсадаг байна.

Городууд болон районуудай пропагандистнуудай семинарнууд эдэ эрилтэнүүдые сахижа, пропагандистнуудай юрэнхы эрдэмэй хэмжээтэй, тэдэнэй эрилтэнүүдтэ тааруулагдан үнгэргэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, пропагандистска кадрнуудай һуралсалые эмхидхэлгэдэ дутуу дунда юумэнүүд олон.

Пропагандистнуудай семинарнуудые пропагандистын мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлдэг һургуули болгожо шадаадүйбди. Нёдондо үнгэргэгдэһэн зарим семинарнууд политһургуули ба кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шухала туһаламжа хүргөөгүй юм. Пропагандистнуудай семинарнуудай һайн шанартайгаар, пропагандистнуудта аша туһатайгаар үнгэргэгдэхын тулада партийна пропаганда ажабайдалтай, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудтай нягта холбоотой байха зэргэтэй. Эрдэм ухаанһаа эшэ үндэһэтэй коммунистическэ партиин политикые пропагандист өөрөө һайн мэдэхэ, партиин теори тухай хөөрэхэдөө творческоор тайлбарилха ёһотой. Тиихын тулада пропагандист өөрөө ажабайдал һайса мэдэхэ, ямар нэгэ баримтануудые согсолжо шадаха, һурагшадаа бодото байдалай жэшээнүүд дээрэ һургаха ёһотой.

Семинарнуудай хүдэлмэриин шанар ехэнхидээ тэрэниие үнгэргэхэ түсэбэй бодомжотойгоор табигдаһанһаа, семинарта ерэхэ хүнүүдһээ дулдыдадаг. Семинарай хүдэлмэриин тематикые зүбөөр тодорхойлхын тулада семинарые хүтэлбэрилэгшэ хадаа пропагандист бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, семинарай түсэбые, пропагандистнуудай эрилтэнүүдые хараадаа абаха зэргэтэй.

Жэшээлхэдэ, һуралсалай энэ жэл КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолнуудые шудалалгаар эхилхэ юм. Манай һанамжаар пропагандистнуудай түрүүшын семинарта иимэ асуудалые зүбшэбэл болохо байна: хүдөө ажахые ба промышленностиие хүгжөөхэ талаар июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүд; социалистическэ интернационализм — арадуудай хани барисаанай идеологи мүн; политическэ ба ажахын түсэбүүдые городой болон аймагай ажалшадай дүүргэлгэ; үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэй дүнгүүд ба партийна гэгээрэлые эмхидхэлгээр һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд.

Марксистска литературые бээ даагаад шудалжа байһан пропагандистда туһалхын тула лекцинүүдые уншаха хэрэгтэй. Лекцинүүд методикын асуудалнуудаар, ниитэ-политическэ ба уласхоорондын темэнүүдээр уншагдаха ёһотой. Пропагандистнуудай семинарта лекцинүүдые уншалга эмхидхэлгэдэ ехэ харюусалтайгаар хандаха хэрэгтэй.

Семинарта уншагдаһан лекци хадаа пропагандистын эрдэм мэдэрэлые бүри гүнзэгырүүлхэ зорилготой. Гадна, марксистска литературые бээ даагаад хайшан гэжэ шудалхаб, уншаһан, үзэһэн юумээ кружогой заняти дээрэ хайшан гэжэ һайнаар хэлэжэ үгэхэб гэһэн шухала заабаринуудые лектор семинар дээрэ хэлэжэ үгэхэ уялгатай.

«Хайшан гэжэ ном шудалхаб?», «Хүдэлмэришэн ба таряашанай хани барисаан — советскэ байгуулалтын эбдэршэгүй үндэһэ һууринь мүн», «Манай городой промышленность ба тэрээниие саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд» гэхэ мэтын лекцинүүдэй семинар дээрэ нёдондо уншагдахадань КПСС-эй Улан-Удын Городской районой политһургуулиин ба кружогуудай пропагандистнууд ехэ ханалгатайгаар шагнаһан байха юм.

Һайнаар уншагдаһан лекцинүүдэй жэшээгээр семинарта хабаадагшын пропагандистска мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гээшэ семинарай шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн. Гадна, промышленностиин ба хүдөө ажахын гол шухала асуудалнуудаар, наука ба культурын шэнэ туйлалтанууд тухай, арадуудай хани барисаан ба пролетарска интернационализм тухай лекцинүүдые семинар дээрэ олоор уншаха хэрэгтэй

Семинарнуудай хүдэлмэридэ теоретическэ хөөрэлдөөн ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Гэбэшье, партиин райкомууд болон айкомууд пропагандистнуудай семинарнуудта теоретическэ хөөрэлдөө мууса үнгэргэнэ. Тарбагатайн, Бичурын,Ториин айкомуудта һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ пропагандистнуудтай нэгэшье теоретическэ хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөгүй юм. Иимэ ябадалые саашадаа дабтажа болохогүй.

Али нэгэн темые хамтаараа зүбшэн хэлсэхэдээ, пропагандист эгээн хүшэр орёо асуудалнуудые гүнзэгыгөөр ойлгожо абадаг юм. Һуралсалай жэл соо семинарска занятинуудта үзэгдэхэ темэнүүдые нэгэ доро тодорхойлһониинь дээрэ юм. Тиихэдээ уншагдаһан лекци бүхэнөөр заатагүй семинар хэхэ гэжэ оролдоһоной хэрэггүй. Тиин лекциин уншагдаашьегүй темээр пропагандистнуудтай семинар үнгэргэхэдэ болохо.

Семинарай занятинуудта реферадуудые бэлэдхэлгэ ба тэдэниие зүбшэн хэлсэлгэ пропагандистнуудта ехэ туһа хүргэдэг. Энэ хадаа мүн реферадые шагнагшадташье туһатай байдаг. Һайнаар бэлэдхэгдэһэн реферат пропагандистнуудай эрдэм мэдэрэлыень дээшэлүүлдэг, реферадаа бэлэдхэхэ үедөө элидхэлшын ямар литература уншаһан, хэрэглэһыень пропагандист бүхэн ойлгожо абадаг.

Семинар дээрэ кружогуудай ба политһургуулинуудай пропагандистнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдэдэг байна. Үнгэрэгшэ жэл партиин Заиграйн айком пропагандистнуудай дүй дүршэлөө халан абалсалгые зүбөөр эмхидхэһэн байна. Тэндэ иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ: «Кружогой занятида хөөрэлдөө яажа үнгэргэхэб», «Бээ даагаад хүдэлмэрилжэ һураха тухай» ба бусад.

Нютагай баримтанууд ба мүнөө үеын материалнууд хөөрэлдөөндэ хэрэглэгдэхэ ёһотой. Нютагай баримтануудые зүбөөр хэрэглэхэдэнь пропагандистын хөөрөөн шагнагшадта ойлгосотой, һонирхолтой болодог. Партийна комитедүүдэй библиотекэнүүд нютагай баримтануудаар пропагандистнуудые хангаха уялгатай.

Саг үргэлжэ хүдэлжэ байха пропагандистнуудай семинарай занятинуудые зүбөөр эмхидхэлгэ тон шухала байна. Иимэ семинарнуудые пропагандистнуудай идейнэ талаараа ургахадань туһалхаар эмхидхэхэ шухала.

П. Гершман, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо.

Эмхидхэлэй дутагдалнуудые түргэн усадхаха

Партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлдэ республикын аймаг, район, город бүхэнэй партийна организацинууд эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ хэн коммунист ямар ном уншахаб, кружогто, политһургуулида гү, али семинарта һураха гү гэхэ мэтын асуудалнуудые коммунист бүхэнтэй хөөрэлдэжэ элирүүлээд, партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонуудые партийна суглаанууд, партиин айкомуудай пленумүүд зүбшэн хэлсэжэ байна.

КПСС-эй Кударын айкомой пленум һаяхан болоо. Тэндэ партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ ба тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ аймагай бүхы партийна эхин организацинууд партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилжэ, занятинуудые һайн шанартайгаар үнгэргэхэ тухай асуудалые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсээ. Бэлэдхэл һайнтай пропагандистнууд олдоод, партиин айкомой бюрогоор баталагдаа.

Кударын аймагта энэ жэлдэ политэкономи шудалха олон кружогууд, хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудые шудалха 8 семинар эмхидхэгдэбэ. Хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудые шудалха семинарнууд айкомой библиотекын, МТС-үүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэхэһээ гадна, табан томо колхозуудта —Ленинэй, Маленковой, Молотовой, Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудта эмхидхэгдэбэ. Тиихэдэ семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр тус колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Перевалов, Ильин, Тугаринов ба бусад томилогдобо.

Хориин аймагай Сталинай, Карл Марксын, Маленковой нэрэмжэтэ, «Улаан Одон» колхозуудта, Хориин, Хандагайн леспромхозуудта партийна гэгээрэлэй сеть бүридхэгдөөд, пропагандистнуудынь томилогдоод байна.

Улан-Удэ городой районуудта, Иволгын, Сэлэнгын, Яруунын, Заиграйн ба бусад зарим аймагуудта партийна һуралсалай сетиие бүридүүлгэдэ бодомжотойгоор, һайн дуранай принципые сахижа хандаба.

Гэбэшье, зарим аймагуудай партийна организацинууд, мүн партиин Хориин, Заиграйн айкомуудай пропаганда болон агитациин таһагууд комсомолецуудай политическэ һуралсал эмхидхэлгэдэ анхаралаа тон багаар табина. Хориин аймагай «Красный Партизан» колхоздо, тэндэхи леспромхозуудта, олон колхозуудта хүдэлмэрилдэг комсомолецууд болон залуушуулай политическэ бэлэдхэлээ болон юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ, һуралсалые эмхидхэхэ тухай юушье хэгдэнэгүй.

Зарим парторганизацинууд мүнөө болотор кружок болон политһургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдые олоодүй байһаар.

Эрдэм һургуули багатай коммунистнуудай юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал үшөө табигданагүй.

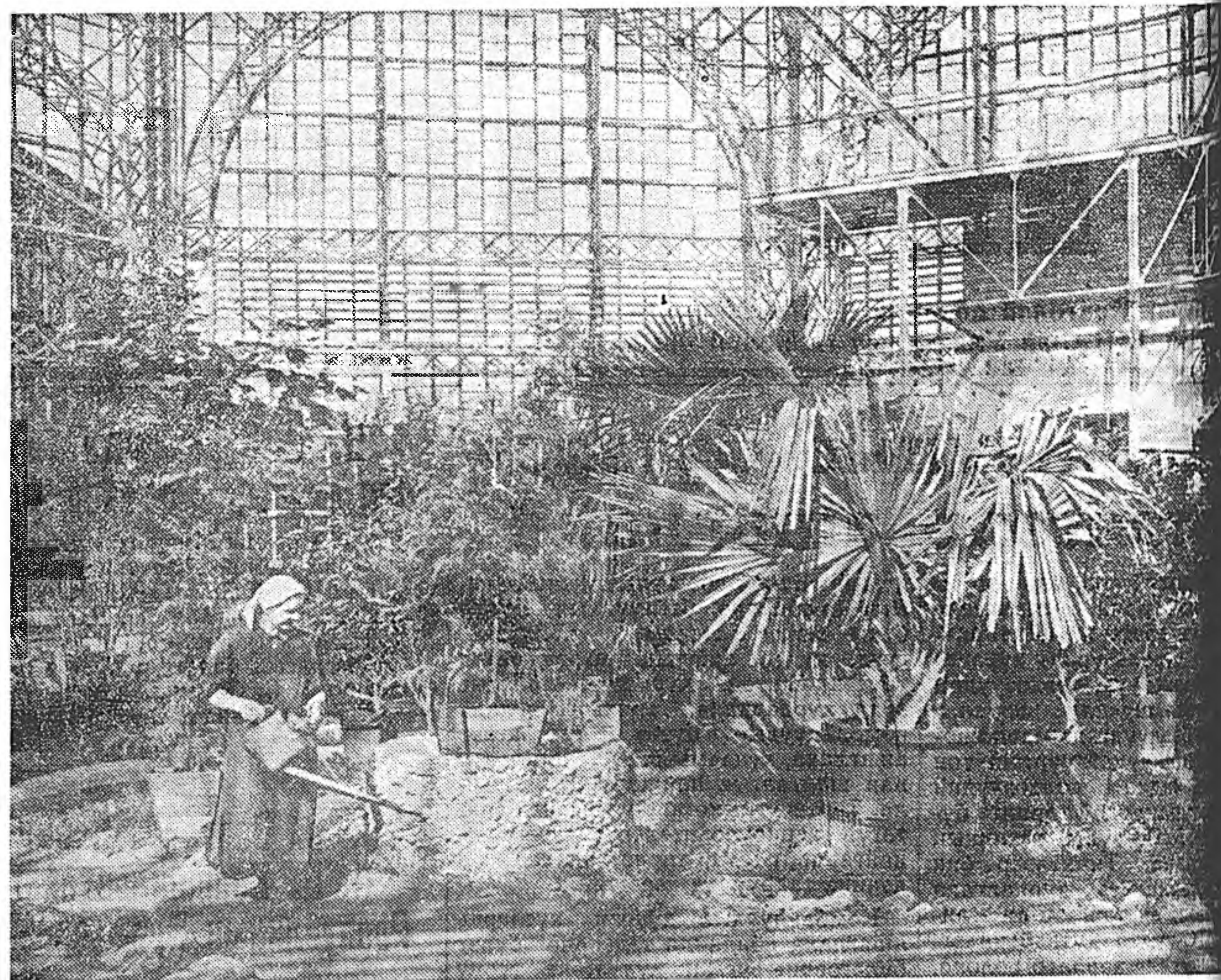
Партийна һуралсалай жэлэй эхилтэр 10 хоног үлэбэ. Энэ болзор соо партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгэдэ эмхидхэлэй бүхы дутагдалнууд усадхагдаха зэргэтэй.

Саг үргэлжын семинарнууд эхилбэ

КУДАРА СОМОН. Политэкономи болон политэкономикын асуудалнуудые шудалха семинарнууд болон кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй табан үдэрэй семинар партиин Кударын айком һаяхан үнгэргэбэ.

«КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй дүнгүүд тухай», «Газарай рентэ ба капитализмын үедэхи аграрна харилсаанууд» ба политэкономикын бусад олон асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаба. Марксистко-ленинскэ экономическа теориин зарим шухала асуудалнуудаар семинарска занятинууд үнгэргэгдөө.

НОВОСЕЛЕНГИНСК. КПСС-эй Сэлэнгын айком уржадэр пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинарта 32 пропагандистнууд байлсаа. «КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй дүнгүүд тухай», «Социалистическэ интернационализм—арадуудай ахадүүтэй хани барисаанай идеологи мүн» гэһэн темэнүүдээр лекци уншагдаа. Партиин айкомой секретарь нүхэр Н. Тихоненко «Аймагай ажахын болон культурна байгуулалтын талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» элидхэл хээ.

ЛЕНИНГРАД. Ботаническа сад соо пальмово ехэ оранжерей һэргээн байгуулагдаа. Оронoй урда талын хубиһаа ба хилын саанаһаа асарагдаһан тропическа ургамалнууд эндэ ургуулагдадаг болоժо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пальмово ехэ оранжерейн участ... нэгэн.

ТАСС-эй фотохро...

„Эхэ-Герой“ гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо

Арба ба арбанһаа олон үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1955 оной сентябриин 3-най Указаар «Эхэ-Герой» гэжэ орден ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота барюулгатайгаар «Эхэ-Геройн» хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо.

Тэрэ тоодо Ахын аймагай «Улаан Шарза» колхозой гэшүүн **П. Х. Мункова**, Сэлэнгын аймагай Новоселенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр **Е. И. Поспелова**, Кабанскын аймагай Кабанск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр **А. А. Рагузина**, Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн **Х. С. Урбаева** гэгшэд бии.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Түнхэнэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд С. Ж. Амбуева 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 7 эхэнүүд шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Түнхэнэй аймагай Жэмһэг тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Б. Н. Азаргаева, Хойто-Байгалай аймагай Иркана гэжэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр У. И. Алексеева, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэрнүүд А. К. Баландина, П. М. Кочетова, М. Я. Мальцева, Улан-Удэ городой городской районой гэрэй эзэн эхэнэр З. С. Петлицкая, Кяхта городой магазинай наймаалагша М. Н. Собенникова гэгшэд бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 11 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 13 хүн шагнагдаһан байна.

Мүнгэ зөөри алмана

«Бурмонголстрой» трест жэл бүхэндэ гарзатайгаар хүдэлмэрилдэг байһан юм. Энээниие усадхахын тула трест июлиин 1-һээ эхилжэ Улан-Удын барилгын участогуудые бээ дааһан балансай хозрасчёдто оруулһан байгаа. Энэ хадаа ехэ һайн үрэ дүнгүүдые харуулаа. Жэшээлхэдэ, энээнһээ урда тээ эдэ участогууд һара бүхэндэ дунда зэргээр 113 мянган түхэригэй гарзада ородог байгаа һаа, июль һарада дунда зэргээр 36 мянган түхэриг мүнгэ алмажа шадаһан байна. Мүн август, сентябрь һарануудташье городой барилгын участогууд алмалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна.

Ф. Башухаев.

Ажалшадай эрилтэнүүдые дүүрэнээр харюулна

Культурын эмхи зургаанууд хадаа хүдэлмэришэд ба колхозниугуудые, МТС-үүдэй, совхозуудай механизаторнуудые хүдөө ажахын наукын шэнэ туйлалтануудтай, ажалай түрүү дүй дүршэлтэй саг үргэлжэ танилсуулжа, шухала зорилгонуудыень тэдэндэ хододоо һануулжа, тэдэниие урмашуулжа байха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум заагаа һэн. Энэ тогтоолоор зоригжоһон республикымнай культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудые, наукын шэнэ туйлалтануудые, ажалай түрүү дүй дүршэлые ажалшадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Республикымнай түрүү клубуудта, библиотекэнүүдтэ выставкэнүүд, фотомонтажууд, диаграммануд хэгдэжэ, тэндэ партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан ажахын асари ехэ зорилгонууд, түрүү колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй туйлалтанууд, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл эли тодоор харуулагдана. Олонхи клубуудта, библиотекэнүүдтэ хүдөө ажахын асуудалнуудые шудалха кружогууд эмхидхэгдэжэ, занятинуудыень хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн культурын байшангай (директорынь нүхэр Гусляков) хүдэлмэрилэгшэд эндэхи лекторнүүдтэй хамтаран партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнууд тушаа 50 гаран лекцинүүдые үнгэргөө. Гадна, олон лекцинүүд малажалай фермэнүүд, таряанажалай, тракторна бригаданuудта уншагдаа. Энэ байшангай хүдэлмэрилэгшэд культурна ажал-ябуулгынгаа хажуугаар «Малшадай үдэрнүүдые», тематическа вечернүүдые эмхидхэжэ, малшадта уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые харуулдаг

Һургуулиин багшанар, медигүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Ехэ-Куналейн Культурын байшангай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэдэг. Тиимэһээ тэдэнэр тус клубай түшэг тулгууринь болонхой. Түрэл орон соомнай, хилын саана боложо байһан шэнэ һонинуудые энэ байшангай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадта саг соонь хэлэжэ, ойлгуулжа үгэдэг.

Десятниковска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилэгшэд (даагшань нүхэр Кобзеева) партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудые ажалшадта ойлгуулхын тулада ехэ хүдэлмэри хэбэ. Интеллигенци тус клубай хүдэлмэридэ мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Нүхэр Кобзеева гүүртэнүүдээр ябажа, малшадта шэнэ газетэнүүдые уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг юм. Тиимэһээ нүхэр Кобзеева малшадай дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй, Торско, Тункинска хүдөөгэй клубууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудые ажалшадай дунда мүн лэ һайнаар нэбтэрүүлнэ. Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхые, малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхые уряалһан плакатанууд, лозунгнууд эндэхи улаан булангуудта, малажалай фермэнүүдтэ, таряанажалай бригаданuудта тараагданхай.

Торско лекторскэ нэгэдэлэй гэшүүд нүхэд Федоров, Тармаев гэгшэд лекцинүүдээ ажалшад... холтойгоор, ойлгосотойгоор... зой ба нютагай байдалһаа... шээнүүдые хэрэглэн унша... нэр ажалшадта һонирхол... нүүдээр лекцинүүдээ өөһэд... дэг юм. Тус лекторскэ нэгэ... шүүд партиин ЦК-гэй Пле... тогтоолнууд, уласхоорондын... советскэ хүнэй моральна... хэл, архиин хорон тухай... дые ажалшадта уншаа.

Мүн хүдөөгэй клубууд, б... кэнүүд парти, правительст... тоолнуудые, хүдөө ажахы... шүүлэй дүй дүршэлые ажа... дунда үргэнөөр нэбтэрүүлх... ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Жэ... дын аймагай Цагаан-Усан... гэй клубые даагша ко... В. Хороших, Гэгээтын хүдө... лиотекые даагша Бахабаев... парти, правительствын то... дые ажалшадай дунда э... оролдосотойгоор пропаг... колхозниугуудай ажалайнь... зорилгонуудые хэлэжэ үгэ... ниие урмашуулдаг, зор... байна.

Мүн республикымнай ай... бүхы Культурын байш... олонхи хүдөөгэй клубуудта... шалгын гэрнүүдтэ партиин... Пленумүүдэй тогтоолнуудые... хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ зо... уранһайханай агитбри... культбазанууд эмхидхэгдэ...

Культурын министерствы... мэрилэгшэд хүдөөгэй к... эмхи зургаануудай хүдэлм... һаламжа хүргэнэ. Жэшээнь,... рын министерствын ахалаг... спектор нүхэр Шехин хаб... рилгын үедэ Заиграйн айма... тэндэ уранһайханай агитбри... хидхэлсээ. Культурын хү... лэгшэд нүхэд Никифорова,... ва гэгшэдТориин аймагта С...ноймнай ажалшад кукуруза... хын түлөө бэлэдхэл хэжэ б... һэн темээр тематическа вече... хэ... һэн. Культурын министр... пектор нүхэр Д. Хилтухи... аймагта жэшээтэ «Малша... рые» эмхидхэһэн байна.

Гэбэшье, культурын зар... зургаанууд парти, правит... тогтоолнуудые пропаганда... лаар биратай хүдэлмэри... Колхозой, хүдөөгэй клубууд... турын байшангуудай хүдэл... шэд культурно-гэгээрэлэй х... һайжаруулха тушаа шэнэ, һ... той эдэбхи гарганагүй. Энд... танца эмхидхэгдэхэһээ бэшэ... мэри хэгдэнэгүй.

Культурын эмхи зургаану... дэлмэриие һайжаруулха зор... ри партиин ЦК-гэй сентябрь... нумэй тогтоол соо табиг... Теэд республикымнай культ... хи зургаанууд партиин зав... зорилгые хүсэдөөр бэелүү... даагүй. Научна атеизм п... далга, элүүр энхэ байдалы... гандалга, ажалшадта кино... лалга үшөө муугаар таби... Партиин ЦК-гэй сентябрь... варска болон удаадахи пле... тогтоолнуудые ажалшадай... үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүд... хүдөөгэй культурын эмхи зу... саашадаа һуладхахагүй, хар... эршэмтэйгээр ябуулха зэрг...

И. Ба...

Хүршэ областьнуудтамнай

...УДАА БОЛБОСОН ...ТЭЙ БОЛГОНО

...районой Уянска сомо... гүйсэдком Уян, Подьяр, ...нуудые болбосон түхэл...һэн шиидхэбэри ба... Энэ шиидхэбэриинь ...хозниигууд, механизатор...гшад ехэ һайшаалтай...һэн.

...дэ Уян, Харчев тосхо... шэнэ гэрнүүд бариг...ушан гэрнүүд һэльбэн ...дажа байна. Тэрэшэлэн ...одон бэлэдхэгдээд, ба...лмэри түлэт дундаа ... байнхай.

...тосхонуудай ажалшад ...о тарилгын хүдэлмэри...э захалаа.

дэ ба бусад үрэ жэмэсүүдые ургуулжа байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ садайнь 2 гектар талмай дээрэһээ түрүүшын үрэ-жэмэс суглуулагдажа, 25 мянган түхэригэй олзо доход колхоздо оруулһан юм. Энэ жэлдэ садайнь 4,5 гектар дээрэһээ үрэ-жэмэс хуряагдаа. Тиин садай олзо үгэлгэ бүри ехэ боложо, 35 мянган түхэриг болоһон байна.

Эдэбхитэй садовод Федор Матвеевич садһаа үндэр баян ургаса абахын түлөө оролдосотойгоор хүдэлмэрилхэһөө гадна, тарималурэжэмэсэй сортые һайжаруулхын түлөө туршалгануудые хэдэг юм.

«Восточно-Сибирская Правда», Иркутск.

...ОТЕКАРЬНҮҮДЭЙ КУРС

...область дотор хүдөөгэй ...екэнүүд шэнээр нээгдээ. ...екэнүүдтэ дүй дүршэл ...й хүдэлмэрилэгшэдтэй ...н дунда һургуулинуу...н залуушуул — эрдэм ... культурно-гэгээрэлэй ...орюулхаяа хүсэгшэд ...э байна.

...хэрэгтые эрхилхэ об...авлени хүдөөтэй библио...ые бэлдэхэ курса Иркутск ...хидхээ. Курсантнуудта ... хүдэлмэри эрхилхэ ту... лекцинүүд уншагдаа. Тэ...дай фондые яажа бүрид...очна ба библиографиче...рийн дүй дүршэл, ун... ямар хүдэлмэри ябуулха ...һэн асуудалнуудтай та... тэдэнэр уласхоорондын ...өө ажахын темэнүүдээр, ...ительствын һүүлэй тог...хай элидхэлнүүдые шат...а.

ШЭНЭ АРГААР ХҮДЭЛМЭРИЛНЭ

СРЕТЕНСК. Сретенскэ ашаглалгын участогта «Севастополь» гэжэ теплоход эгээн түрүүлэн баржа урдаа түлхеэд тамарха шэнэ арга хэрэглэжэ захалһан юм.

Шэнэ арга хэрэглэлгэ ехэ ашаттай байһанаа харуулаа. Теплоход баржаяа урдаа түлхеэд ябахадаа дунда зэргээр час соо 2 километр түргэнөөр тамардаг ба үдэр соо 2 тонно хүрэтэр горючи алмадаг болоһон байна. Тиигэжэ энэ теплоход һара соо 120 тонно ашаа түсэбһөө үлүү шэрэһэн байна.

НООҺО ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ТУШААҺАНАЙ ТҮЛӨӨ ШАН

АКША. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель гүрэндэ нооһо тушааха даалгабаряа 150 процент дүүргээ.

Нооһо түсэбһөө гадуур тушааһанайнгаа түлөө колхоз 150 мянга шахуу түхэригэй шанда хүртэһэн байна.

Райпотребсоюз гүрэндэ тушааһан нооһондонь харюу болгон колхоздо ашаанай 4 автомашина худалдаа.

...ДИЦИНСКЭ ШЭНЭ ...ЛМЭРИЛЭГШЭД

...жо ба Иркутска меди...итудуудые дүүргэһэн 110 ... жэлдэ область дотор хү...э захалба. Тэдэнэй олон...ой центрнүүдтэ байгаа ... газарнуудта хүдэлмэрил...гдээ. Мүн 8 врачууд хү...ібнэ участогуудта хүдэл...байна.

...н хүдөөгэй ажалшадые ...талаар хангахын түлөө ...тэй 400 фельдшернүүд, ..., санитарна фельдшер...эй врачууд, медицинскэ ... эльгээгдэһэн байна.

ЭДИР НАТУРАЛИСТНУУДАЙ 6-дахи ОБЛАСТНОЙ СЛЁТ

Читын Пионернүүдэй ордондо Иван Владимирович Мичуринай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан эдир натуралистнуудай 6-дахи областной слёт үнгэргэгдэбэ.

Һургуулиингаа дэргэдэхи участогууд дээрэ Забайкальеда ургадаггүй шэнэ сортын ургамалнуудые ургуулһан 170 гаран эдир мичуринецууд эндэ суглараа.

Слёдые Читын 47-дохи дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша, юнат Коля Цапенко нээгээд, 5-дахи дунда һургуулиин багша Г. В. Саксинада үгэ үгөө. Нүхэр Саксина «И. В. Мичуринай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай» элидхэл хээ.

Элидхэлэй удаа натуралистнууд үгэ хэлэжэ, дүй дүршэлөө андалдан абалсаһан байна.

Слёдой түгэсхэлэй зүблөөн дээрэ эрхим юннадуудта грамотанууд ба үнэтэ шангууд барюулагдаа.

Слёдой үедэ городской сад соо эдир натуралистнууд-мичуринецуудай ургуулһан ургасын выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

«Забайкальский рабочий», Чита.

...КОЛХОЗОЙ САД ...ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

...районой Хрущевой нэ...лхоз 1948 ондо нэгэ гек...й дээрэ үрэ-жэмэстэ сад ...м. Колхозой садовод Фе...евич Попов садаа үргэд...өө яһала ехэ оролдолго ...үнөө садынь 10 шахуу гек...ой. Сад таригша нүхэр ... соогоо яблока, ранет, ка...ни, гүлзөөргэнэ, үхэр но...

Манай календарь

К. Э. ЦИОЛКОВСКИЙ

Дирижабль бүтээлгын ба реактивна хүдэлөөнэй теориин талаар өөрынгөө нээлтэ болон ухаалан зохёолгоор мэдээжэ болоһон ородой гайхамшагта эрдэмтэ Константин Эдуардович Циолковскиин наһа бараһаар 20 жэлэй ой энэ оной сентябриин 19-дэ гүйсэбэ.

К. Э. Циолковский наукын элдэб һалбаринуудаар: прикладной механика, астрономи болон геофизикын асуудалнуудаар һонирходог байгаа. Илангаяа реактивна хүдэлөөнэй талаар зохёолнуудынь эрдэмтые бүхы дэлхэйдэ суурхуулаа.

1896 ондо Циолковский түрүүшын реактивна прибор түхеэрхэ проект зохёогоо. Удаань, хэды жэл болоод «Агаарай дайдые реактивна приборнуудаар шэнжэлхэ тухай» тэрэнэй научна зохёол хэблэгдэһэн байгаа. Энэ ном соогоо Циолковский реактивна хүдэлөөнэй теориие дэлхэй дээрэ эгээл түрүүлэн харуулһан юм.

Мүнөө үеын техникын олохон һалбаринуудта реактивна хүдэлөөн тон үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Самолёдуудай эгээ хурдаар ябалга реактивна двигатель хэрэглэһэнһээ болоно. Эдэ машинанууд час соо 1200 километр хүрэтэр ниидэхэ шадалтай байдаг.

Мүн Циолковский хүнгэн металлаар дирижабль бүтээхэ проект түрүүлэн зохёогоо.

К. Э. Циолковскиин творческо ажал имагта Агуу Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр лэ гүйсэдөөр сэгнэгдээ һэн.

Советскэ засаг эрдэмтэдэ научно-творческо хүдэлмэреэ ябуулха хэрэгтэнь бүхы арга боломжо олгоһон байгаа.

Шэнэ журналай хоёрдохи номер

«Байгалай толон» гэжэ журналай хоёрдохи номер хэблэлһээ гараба. Журналай тус номер дотор «Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай информационно мэдээсэл», Хоца Намсараевай «Агуу хани барисаан тухай домог» гэһэн шүлэг; Жамсо Тумуновай «Алтан бороо» гэжэ романай үргэлжэлэл; Олег Смирновой «Талада гараһан түймэр» гэһэн рассказ толилогдоо.

Эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүд гэһэн бүлэг дотор Ц. Дондоковагай «Москвада», Ц. Жамбаловай «Заншал», А. Бадаевай «Самолёдууд», В. Петоновай «Нарайлалгын гэртэ» гэһэн шүлэгүүд, мүн Г. Кунгуровай «Алтан талата орондо» гэһэн Монгол тухай очеркнууд толилогдонхой.

Бурят-Монгол онтохонууд гэһэн бүлэг дотор А. Шадаевай бэшэжэ абаһан «Хартагай хаанай, тэрэнэй хүбүүн Харжа-Мишэй хосорол» гэһэн үльгэр, А. Тороевой «Ажалша тоншуул», «Боргооһон ногоон хоёр», «Һайрхуу нохой», «Шаазгай баабгай хоёр», «Арсалан яахадаа Сибирьһээ тэрьедээб» гэһэн зохёолнууд хэблэгдээ.

Түрэл хизаарнай гэһэн бүлэг дотор, Б. Мунгоновой оршуулһан М. Ярцевай «Саг үеын шэнжэ тэмдэгүүд», Н. Очировай оршуулһан И. Тугутовай «Хонишон», Г. Чимитовэй оршуулһан В. Скалон гэгшын «Давше бухтда» гэһэн очеркнууд хэблэгдэһэн байна.

Сатира ба юмор гэһэн бүлэг дотор Ц. Бадмаевай, И. Луговскойн, Д. Жалсараевай, Д. Улзытуевай зохёолнууд хэблэгдэбэ.

Критикэ ба библиографи гэһэн бүлэг дотор хэдэн рецензинүүд толилогдоһон байна.

Культурна ажабайдалай хронико гэһэн бүлэг дотор республикын культурна ажабайдал тухай фото-зурагууд, мэдээсэлнүүд толилогдоо.

Бурят-Монголой зооветеринарна институдай хамһабариин ажахын овощевод Гурий Мартынович Дмитриенко даажа байһан участогайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр 170 центнер помидор хуряажа, 70.000 түхэригэй олзо оруулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Дмитриенко (баруун гарһаа хоёрдохи) участогайнгаа хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта хуряаһан помидороо үзэжэ байна.

А. Хайдуровай фото.

Редакцида ерэһэн БЭШЭГҮҮД

Хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр...

Республикын олон колхозууд олзо ехэтэй һалбари болохо зүгы үсхэбэрилгэдэ, сад тарилгада зохихо анхарал хандуулжа, ехэ олзо доход оруулна. Теэд Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эдэ һалбаринуудые хүгжөөхэ аргатай аад, тэрээниие тооногүй.

Жэшээлхэдэ, 1952 ондо тус колхоз 20 шахуу мянган түхэригтэ зүгын 20 гаран бүлэ абаад, үсхэбэрилжэ эхилһэн байгаа. Нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ колхоз зүгын 29 бүлэтэй боложо, хэдэн мянган түхэригэй олзо доход оруулһан юм.

Гэбэшье, энэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулагданагүй. Колхозой правлени зүгышэн Л. Ахухаевые ондоо хүдэлмэридэ эльгээжэ, зүгы үсхэбэрилгые зүндэнь орхижорёо. Тиимэһээ 1954 ондо зүгы үсхэбэрилгэһөө түсэбэй ёһоор 15 мянган түхэриг абтахын оронда арайхан гэжэ 974 түхэриг оруулагдаа.

Мүн энэ жэлдэ зүгы үсхэбэрилгэһөө 21750 түхэригэй олзо абахаар хараалагдаһан байгаа. Теэд энэ хэрэгтэ зохихо анхаралай хандуулагдаагүй дээрэһээ колхоз нэгэшье түхэриг олзо оруулаагүй, харин ехэ гарзада ороһон байна. Харууһа муутай, саг соогоо эдеэлүүлэгдээгүй байжа зүгын бүхы 29 бүлэ хосороо.

Тэрэшэлэн тус колхоз сад тарилгада ямаршье анхарал хандуулнагүй. Хоёр жэлэй саада тээ 0,50 гектарта сад таригдаһан юм. Тэндэ яблони, груша, слива ба бусад модонууд һуулгагдаа һэн. Мүн тарилгын материал абахын тула 2000 шахуу түхэриг, сад тарилга ба уһалалгада хэды зуун ажалта үдэр гаргашалагдаһан байна.

Эндэхи колхозниигуу дүрэ-жэмэстэ садтай болохомнай гэжэ найдаа бэлэй. Теэд энэ хэрэгтэ гаргашалагдаһан мүнгэн, колхозниигуудай оролдолго ямаршье үрэ үгөөгүй. Колхозой правлени сад харууһалха хүниие хоёр жэлэй туршада томилоогүй байгаа. Мүнөө таригдаһан модонуудай олонхинь гэмтээ.

Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Халударов) нэгэ жэлэй тусхай һургуули дүүргэһэн Г. С. Зарбуевые нёдондо намар садовод—зүгышэнөөр томилһон аад, тэрээндэ хэрэгтэй туһаламжа үзүүлээгүй, хүдэлмэринь хинан шалгаагүй байха юм. Мүн нүхэр Зарбуевшье даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, сад тариха, зүгы үсхэбэрилхэ тушаа һаналаа табяагүй. Гадна энэ оной апрельдэ колхозой правлени зүгышэн Зарбуевые ондоо ажалда эльгээһэн байна.

Иигэжэ сад тариха ба зүгы үсхэбэрилхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд олзо ехэтэй һалбарине хүгжөөжэ шадаагүй, артелине ехэ гарзада оруулаа.

И. Манзарханов.

Хэзээ заһабарилагдаха клуб бэ?

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клуб ажалшадай культурна эрилтые гүйсэд хангажа шаданагүй. Клубайнь зал тон бага, палаахань муудашанхай. Энэ ушарһаа хатар, танца наадаха гэхэдэ ехэ таарамжагүй. Мүн эндэ хубсаһа үлгэдэг газар үгы юм. Тиимэһээ хүнүүд хубсаһаяа стол, стулнууд дээгүүр, эндэ тэндэ ханын хаягаар, углуу булангуудаар сомохо баатай болоно.

Аяар дүрбэн жэлэй саада тээ тус колхоз энэ клуб соогоо хубсаһа үлгэдэг газар, танцевальна болон уншалгын залнуудые бии болгохо гэһэн шиидхэбэри гаргаад, клубайнгаа хоёр хажууда пяалтануудые барюулжа захалһан байгаа. Теэд тэрэ хүдэлмэринь дүүргэгдэнгүй орхигдошонхой.

Гадна, урда жэлнүүдтэ энэ клубай үбэлдэ муугаар бэлэдхэгдэдэг байһан дээрэһээнь клубынь түлишөөр ходо дутадаг, хүнэй удаан тэсэхын аргагүй хүйтэн байдаг һэн.

Мүнөө үбэлэй саг ойртожо байна. Гэбэшье, клубаа үбэлдэ эртээнһээ, һайнаар бэлэдхэхэ тухай хэншье һанаагаа зобоногүй. Клубайнь газаа нэгэншье сусал түлеэн буулгатдаагүй байһаар.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхахын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

В. Очиров.

Мартагдашаһан бани

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Семенов) нэгэ гэр худалдажа абаад, бани болгоһон байгаа. Теэд энэ бани үнинэй түлигдэхээ болишонхой. Мүнөө тэрэнь сонхошье, үүдэшье, пеэшэшьегүй болоод байна.

Эндэхи колхозниигууд хэдэн һараар банида ороногүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд банияа заһабарилха тушаа һаналаа огто табинагүй.

Ц. Бадмаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Клуб болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын августын 19-нэй номерто толилогдоһон юм. Баргажанай аймагай культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилнэ гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдэй абтаһан тухай манай редакцида Баргажанай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шагдуров мэдээсэбэ. Библиотекэнүүд болон клубые даагшанарай хабаадалгатайгаар Уро-Читканска сомоной Соведэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, Улюнска сельсоведэй библиотекарь Раднаевые уялгаһаань сүлөөлбэ. Мүнөө тэндэ ондоо хүн томилогдоо.

„Арбан табые алеэ наашань"

Улан-Удэ городһоо Хэжэнгэ хүрэтэр почто үдэшэдэг Г. Иванов почтын машинада олон хүнүүдые һуулгаад, абаһан мүнгэеэ үбэршэлдэг тухайнь манай газетын сатирын буланда һаяхан толилогдоһон юм.

Почтые үдэшэгшэ Ивановой хуули буса ябадал шалгалтаар булта тодорбо. Почто үдэшэгшэд Иванов ба Ломакин хэлхеэ холбооной управлениин приказаар ажалһаа сүлөөлэгдэбэ. Мүн почтын машина жолоодогшод Игумнов, Долганов, Очановский гэгшэд ажалһаа гаргагдаба.

Почто зөөдэг шоферууд болон тэрэниие үдэшэдэг хүнүүдэй ажал хүдэлмэриие хинан шалгадаггүй байһанайнь түлөө хэлхеэ холбооной Хэжэнгын конторын начальник Железняк гэгшэдэ выговор соносхогдобо. Энээн тухай манай редакцида Бурят-Монголой хэлхеэ холбооной управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Булдаев мэдээсэбэ.

Табадахи табанжэлэй түрүүшүүл

Түрүү машинистнуудай нэгэн

...а машинист Георгий Фо...овой ажалай зам түмэр ...рэ хүдэлмэрилжэ байгаа ...ь юугээрээшье илгаагүй ...үн эсэтэ оронoo хамгаал...э дайнай урдахана Улан...эр замай 2-дохи училища...яа ороходоо этсэ 15-тай ...эй. Георгий тус училищиие ...айгаар дүүргээд, хоёр жэ... соо паровоздо ажаллаха ...үсэтэ машинаяа оролдосо...удалһан юм. Зүүн Сиби...р замай урданай маши...ей Степанович Калинин, Павел Павлович Зубкус ...ровозые шудалхадань за...дэ али болохоор туһал...а. Георгий Фомич түрүү...гараар, удаань машини...лагшаар паровоздо ажал...фронтдо эльтээгдэхэ харюу...ашаае удааруулангүйгөөр ...түлөө өөрынгөө бригадын...шэмтэйгээр тэмсэдэг һэн.

... хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ ... замые эхилһэн Георгий ...мэргэжэлээ саг үргэлжэ ...дэг байбашье, ахадаал ...т ошожо дайсадтай эрэл...алдахые хүсэдэг байба. ...евцов ажалдаа бага бэшэ ... боложо байтараа Совет...и зэргэдэ абтаһан байна. ... милитаристнуудтай ту...аа урдахана эрхим ар... Георгий Клевцов комму...э партиин гэшүүн болоһон ...скэ эхэ оронойнгоо эрхэ ...түлөө дайн байлдаанда тэ...гээр тэмсэжэ, хэдэн орден, ...удаар шагнагдаа һэн.

... армиһаа ерэһээр хуушан Улан-Удын деподо хүдэл... паровозой кочегараар, ма... туһалагшаар ажалладаг ... мүнөө машинист болон...гоо хэрэг ажалые һайн мэдэхэ болоһон новаторнууд Илья Шарков, Иван Шульпин, техническэ эрдэм ехэтэй машинист-инструктор Алексей Сурмилов тэгшэд машинистын мэргэжэлтэй болоходонь Клевцовто баһал ехээр туһалаа.

Клевцовой машинист болоһонһоонь хойшо зургаан жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо залуу машинист саг үргэлжэ һуралсажа, паровозойнгоо орёо техникые наринаар шудалаа. Хүндэ ашаатай составые анха түрүүшынхеэ жолоодоһон тухайдаа Георгий Фомич иигэжэ хөөрэдэг: «Нэгэтэ январиин шэмэрүүн хүйтэндэ Мысовая станциһаа ехэ ашаатай составые Улан-Удэ станци абаашахые намда дурадхагдаһан байгаа. Станциһаа гарахымнай урда тээ хүйтэн бүри шангадажа, 40 градусһаа үнгэржэ байгаа һэн. Дүршэл ехэтэй болоһон машинистнуудшье элдэб шалтаг барижа, нормоһоо үлүү ехэ ашаа тээһэн составые жолоодохоёо иимэ хүйтэндэ түбэгшөөдэг байгаа».

Бригадынгаа гэшүүдтэй Клевцовой зүбшэн хэлсэхэдэнь туһалагшань тэрээндэ иигэжэ мэдүүлээ һэн: «паровознай найдамтайл гээшэ, жолоодохоёо мэдэ».

Клевцов үнишье бодолгото болонгүйгөөр бригадынгаа гэшүүдтэй замдаа гараа һэн. Түрүүшын хэдэн километртэ тэдэнэр тулюуршагаар ябажа, арайл гэжэ багахан үгсүүр өөдэ гараба. Машинист өөрынгөө туһалагша кочегар хоёрто гомдохо ямаршье эрхэгүй байгаа.

Тэдэнэр арайл гэжэ Татаурово станци хүрэжэ ерээд, уһа абаба. «Эндэһээ Улан-Удэ станци барагаар хүрэхэбди даа» гэжэ бригадынь гэшүүд баярлаһан байгаа. Тиибэшье, бригадын гэшүүд үшөөл эртэшэг хүхиһэн байба.

Урдань түрүүлжэ ябаһан поезд Дивизионная станциин дэргэдэ зогсожо, саашаа Клевцовой бригадынхид Мостовойдо аяар 4 час шахуу миин байха баатай болоо. Нэгэ газартаа иимэ үни байхадаа бригадын гэшүүд үшөө ехэ бэрхэшээлтэй ушарһан байгаа. Юуб гэхэдэ, хүйтэндэ поездын нэгэ газарта үни байхада вагонуудай мөөрэнүүдэй тоһон сарсажа, поездын байраһаа хүдэлхэнь бэрхэтэй болодог.

Коммунист Клевцов хүндэ ашаатай составые тиихэдэ түрүүшынхеэ жолоодоходоо иилээд ехэ түбэг бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа, поездоо Улан-Удэ станцида бүрин бүтэнөөр асарһан байгаа.

—Тэрэ гэһэнһээ хойшо ямаршье хүндэ ашаатай поездые зоримгойгоор жолоододог болоо һэм,—гэжэ Георгий Фомич хөөрэнэ. Клевцовой бригадынхид тэрэ сагһаа хойшо хүндэ ашаанай поездые хододоо жолоодоно.

—Манай эндэхи хадалиг газарай эрхэ байдалда хүндэ ашаатай поезднуудые жолоодоходо бага бэшэ шадабари хэрэгтэй юм. Машинист хадаа харгын үгсүүр, уруудам бүхэниие һайнаар шэнжэлхэ зэргэтэй. Машинистын туһалагша кочегар хоёрой ажалһаа ахалагша машинистын хүдэлмэри сэхэ дулдыдадаг. Юуб гэхэдэ, уурал уһан хоёрой нэгэ хэмжээндэ, топкынгоо һайнаар түлигдэжэ байһанда ахалагша машинист этигэнги ябаха ёһотой. Манай бригадынхид өөһэдынгөө уялгануудта харюусалгатайгаар хандадаг юм,—гэжэ Георгий Фомич хөөрэнэ.

Хүндэ ашаанай поездые гансал эрхим һайн машинаар график соонь шэрэжэ болохо байһаниинь мэдээжэ. Энээниие һайнаар ойлгоһон Клевцовой бригадынхид локомотивоо нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнажа, болзорһоонь урид заһабарида хэзээдэшье оруулдаггүй. Эдэнэр паровозойнгоо бүхы хүсые зүбөөр хэрэглэхые оролдодог.

Клевцовой бригадынхид Улан-Удын деподо суутай болонхой. Энэ жэлдэ түмэрзамшадай һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй үдэрнүүдтэ Клевцовой, мүн тэрээнтэй мүрысэдэг Николай Голубеев, Федор Максимов гэгшэдэй бригадынхид хүндэ ашаанай 50 гаран поезднуудые түргэнөөр, саг соонь шэрээ.

—Июль һараһаа эхилжэ, бидэнэр бүри эршэмтэйгээр мүрысэжэ эхилээбди,—гэжэ Клевцов хөөрэнэ.—КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоол бидэнэрэй, түмэрзамшадай урда мүн лэ хүндэтэй зорилго табяа. Минии туһалагшаар ажалладаг Фёдор Максимов ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг юм. Кочегар Петр Бизюк мүн лэ эдэбхитэй хүдэлмэришэдэй нэгэн. Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, бидэнэр эбтэйгээр ажаллажа байнабди.

Клевцовой бригадынхид мүнөө рейс бүхэндөө олон зуун тонно ашаа нормоһоо гадуур шэрэнэ. Эдэнэрэй нэрэ Улан-Удын депогой эрхим паровозниигуудай тоодо оронхой.

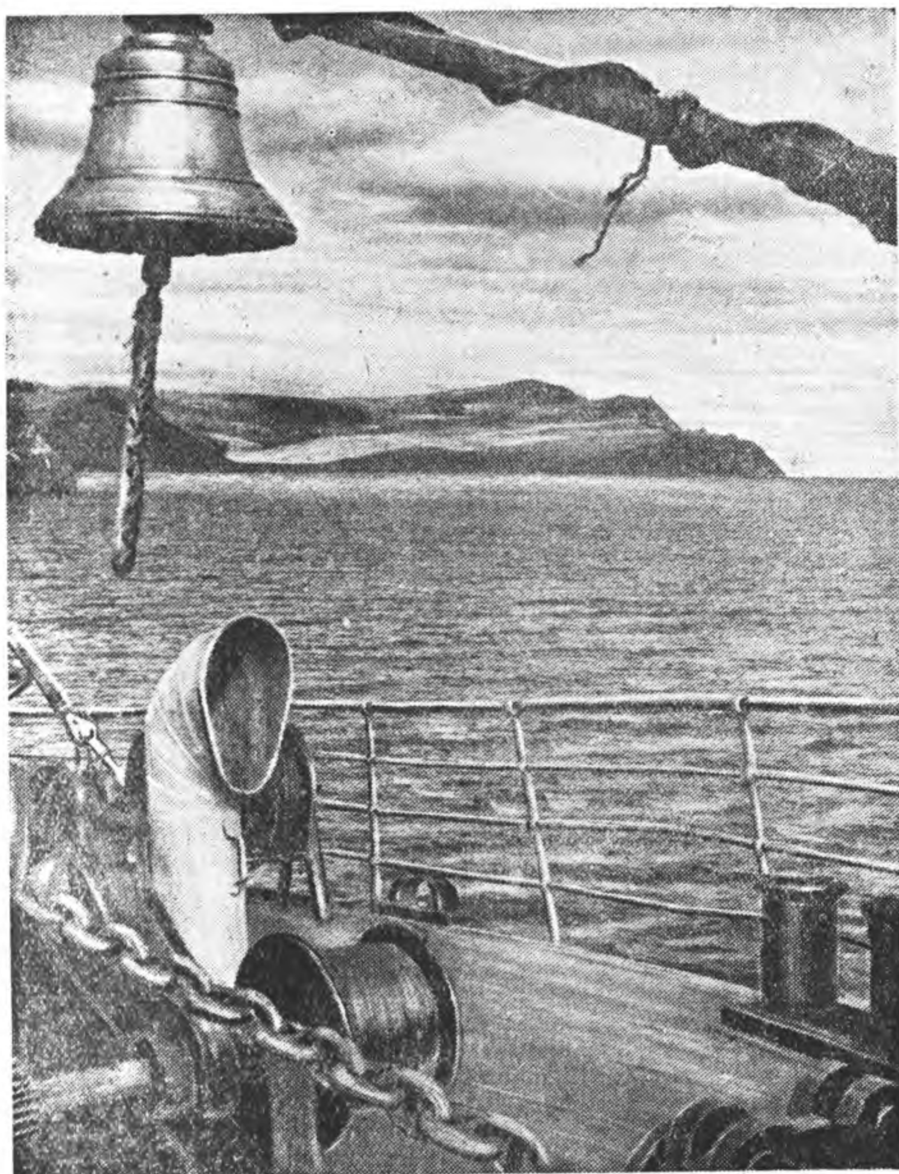
Коммунист Клевцов хүдэлмэридөө ажалай эрхим жэшээ харуулхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Оролдосотой ажалайнгаа түлөө Георгий Фомич паровозно депогой парткомой гэшүүнээр һунгагдаа. Коммунистнуудай энэ этигэл найдабаринь Георгий Фомич хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байна.

Энэ новатор хүндэ ашаатай поездые шэрэхэ тушаа иилээд ехэ дүй дүршэлтэй болобошье, түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула саг үргэлжэ һураха хэрэгтэй гэжэ тэрэ тоолоно. Энэнь тон зүб. Зургаан классай эрдэм мүнөөнэй машинистда тон бага гээшэ.

—Һаяар электровоздо һууха болохобди,—гэжэ Георгий Фомич хөөрэнэ.—Электровоз жолоодохын тула эрдэмтэй машинист байха ёһотой. Тиимэһээ би үдэшын һургуулида орожо эрдэмээ үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэнхэйб.

Улан-Удын депогой ахалагша машинист, эрхим механик Георгий Клевцов түйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, амжалтаяа бүри арьбадхахые оролдоно. Машинист Клевцовтол адли иимэ эрхим хүнүүдээр олон хадаа Улан-Удын паровозно депо Зүүн-Сибириин түмэр замай депонуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ.

Михаил ТОЛКАЧ.

Байгал далай. Хорд гэжэ хушуун.

И. Денисовэй фото-этюд.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Намарай лирикэ

1. МҮНХЭ СЭСЭГҮҮД

Хабарай сэсэгэй олые,
Хэн мэргэн тоолоо юм?
Хангал дэнзынь гоёые,
Хэн тиихэдэ тоогоо юм?

Сэсэгэй сэгээн далай —
Угтаа бэлэй намай.
Сэнхир хонхонууд-хөөрхэн
Найган наадахань өөрэхэн.

Арба мянган ургы,
Эльбыш гээ һэм хургым.
Зуу мянган нямняа
Золгоо бэлэй намаяа.

Холоhоо юумэ улайгаа,
Түймэр гэжэ барайгааб.
Хэдыш гээшэ һэм улаалзай,
Байгаагүй юрэдөө заха зай.

Хамаг сэсэгүүд шордоод,
Харамнан һуунаб шортоо.
Залаа хонхонь удараа,
Буурсагуудынь бутараа.

Хара буужа яахаб?
Харамнанагүйб жаахаш!
Дүнгинэнэ һүүлшын зүгы:
«Үхэл гэжэ үгы!»
«Зүб хэлээш зүгы —
Үхэл гэжэ үгы!»

Хурабшада шорой удха,
Зүүнэй үзүүрээр худха, —
Тон хахадынь сэсэгэй
Ториисо жэжэхэн үрэhөө.

Дахяад гарахал май...
Сэсэгни, харахаб шамай!
Сэсэгhээ нюдэм һаргаха!
Сэсэгhээ сэдьхэл жаргаха!

2. ҮХЭР НЮДЭНЭЙ ҺӨӨГЭЙ ОЙРО

Үхэр нюдэнэй эшэ,
Үрэhээ хармалдаг бэшэ!
Омог һууна арбайн,
Олоор набшаhаа һарбайна.

Амтата жэмэс бэдэрээб.
Олдохогүйдэнь гэмэрээб.
Зорёон нэгые харахаб.
Шүдэндөө заагүй хазахаб.

Батагана олон, ядаана.
Хургыем мүшэр адаана.
Саашалаад дахин тэхэреэб.
Үбдэг дээрээ һэхэрээб.

Хобдог тиимэ шубууд гү?
Хомхой басагад, хүбүүд гү?
Хэниинь иигэжэ түрүүлээ юм?
Хооhон болотор түүгээ юм?

Гэлыжэ гайхажа эхилээб.
Гэнтэ һөөгни хэлээ:
«Өөрыншни хүбүүн Баяр,
Уридлаал даа. Тиимэл яар»

3. ҮГЛӨӨНЭЙ САҺАН

Саhа хэдэрhэн ногоон хуhа
Таанад хаража үзөө гүт?
Энээн тухай шүлэг бэшэжэ
Би юрэдөө үзөөгүйб.

Сентябриин юhэндэ саhан oроо.
Ногоохон хуhад дараа.
Ёлко дүтэлөө гээд хасууриин
хүбүүд
Баярлажа ехээр гаараа.

Уданшьегүй саhан хайлашоо.
Горход жалгаяа уруудаа.
Бээрэhэн хуhад ехэл хухижэ,
Мэхэлэгдэhэн сагдуулнууд муудаа.

4. ХӨӨРХЭН ҺАРХЯАГ

Хярын арада, нарhадай дунда
Хөөрхэн һархяаг, ургааш.
Хүндэхэн холтоhо дүндысэ үргэжэ,
Хүрьhэн доохонуур шургааш.

Хорхойдо шамай нүхэлүүлхэгүйб.
Хүлдэхэгүйш эндэ дааран.
Корзинка соо бусадаараа золгыш.
Мүнсытэр угаахаб яаран...

Гашуун шүүhэндэ шунгаhан
шамаяа
Гутуужа гэжэ айхаб.
Эгээл хүндэтэ айлшанай ерэтэр
Хадагалаад шамаяа байхаб.

«Намайгаар айлшадаа хүндэлыт»
гэжэ
Хөөрхэн һархяаг гуйхаш...
Түмэр һэрээhээ булгаалхажа
Табаг дээхэнүүр гүйхэш!

СПОРТ

ПВЗ-гэй „Локомотивай" амжалта

Футболоор РСФСР-эй түрүү һуури ээзлхын түлөө мүрысөөн дүүрэхэ дүтэлөө.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын футболистнууд Комсомольск-на-Амуре городой футбольно командатай уулзаа.

Наадanай эхиндэ айлшад эрид шангаар добтолжо, арба минутын үнгэрөөд байхада манайхинай ворота руу бүмбэгэ оруулба. Наадanай түрүүшын хахад 0:1 тоотойгоор, айлшадай илалтаар дүүрээ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хахадта локомотивайхин шангаар добтолжо захалба. Айлшад тэбдэжэ, ворота руугаа үшөө хоёр бүмбэгэ алдажархёо. Улан-удынхин добтолгоёо бүри шангадхажа, футболистнууд Хромых, Поздоровкий, Макеев гэгшэд нэгэ —нэгэ бүмбэгэ айлшадайнгаа ворота руу сохин оруулаа. Иигэжэ ПВЗ-гэй «Локомотив» команда 5:1 тоотойгоор Комсомольск-на-Амуре городой футболистнарые шүүhэн байна.

Бурят-Монголой облпрофсоведэй Президиум шатарай турнир үнгэргэхэнь

Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Соведэй президиум шатараар командна түрүү һуури ээзлхын түлөө мүрысөө үнгэргэхэ тухай тогтоол баталба. Энэ мүрысөөндэ профсоюзуудай обкомуудай, фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдэй тус бүридөө 4 эрэ, 1 эхэнэр шатаршадhaa бүридэhэн команданууд хабаадалсахаар хараалагдана.

Мүрысөөн октябрь соо захалха байна.

А. Игумнов.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

СССР ГФР ХОЁРОЙ ХООРОНДОХИ ХЭЛСЭЭНҮҮДЭЙ АМЖАЛТЫН УДХАШАНАР

Москвада Советскэ Союзай болон Германска Федеральна Республикын правительственна делегацинуудай хоорондо болоhон хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүрээ. Энэ хэлсээнүүдые эхилхэ гэжэ үүсхэл гаргаhан манай правительство хэлсээнүүдэй зорилгонь хоёр оронуудай хоорондо сэхэ дипломатическа болон худалдаа наймаанай, мүн тэрэшэлэн культурна харилсаануудые байгуулха ябадал болоно гэжэ зааhаниинь мэдээжэ. Энэ зорилгонь бэелүүлэгдээ. СССР ГФР хоёрой хоорондохи харилсаануудые нормальна болгоhон ба уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгын зам дээрэ шэнэ алхам мүн болоhон хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэhэн ябадалые советскэ олониитэ зон хангалтатайгаар угтаhан байна. Хэлсээнүүдэй дүнгүүдые Германска Демократическа Республика доторхишье, мүн тэрэшэлэн Германска Федеральна Республика соохишье немецүүд һайшаан угтаhан байна.

«Москва хадаа манай политикын эрьелтын эхин болохо ёhотой» гэhэн гаршагтайгаар «Нейе Рейн цейтунг» гэжэ газетэдэ толилотдоhон статья федеральна республика доторхи олониитэ зоной һанал бодолые харуулна. «Бидэнэр политикынгаа эрьелтын үедэ байнабди. Тиихэдэ Германиин социал-демократическа парти СССР-тэй дипломатическа харилсаануудые байгуулха гэжэ тэрэшэлэн сэхэ хэлэнэ. Нүгөөдэ, ехэхэн орёо. проблемэ хадаа Германска Демократическа Республикатай барисаа байгуулха ябадал болоно. Бидэнэр иимэ юумэ хэхэ һанаатайшье, үгышье һаа, энэ проблемые зүбшэн хэлсэхэ ба шиидхэбэри абаха ёhотойбди. Бидэнэр энэ асуудалые тодорхойлогдоогүй үни саг соо хойшолуулжа шадахагүй байнабди» гэжэ тус статья соо хэлэгдэнэ.

Москвада болоhон хэлсээнүүдэй удхашанарынь советско-германска харилсаануудhаа бүри үргэн ехэ байна. Тус хэлсээнүүд хадаа уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда шэнэ ёhoop хандалгын илан мандаhанай тэршэ болоо, тэрэнэй бэелэлынь дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн мүн байгаа гэбэл: «Хүсэ баримталгын, политика бэшэ, харин арадууд болон оронуудай хоорондохи интересүүдые хараада абалгатайгаар хэлсээнүүдые хэхэ тэhэн политика мүн болоно. Бүхы европейскэ хэблэл хэлсээнүүдhээ иимэ тобшолол шухалашалан хэнэ. «Дайнай хойто тээхи түүхэдэ болоhон эрьелтын үе тухай хэлэгдэнэ гээшэ»,—гэжэ французска «Либерасьон» газетэ бэшэнэ. «Москвада болоhон тиимэ хүндэ ба орёо бэрхэ хэлсээнүүдэй амжалтатай дүнгүүд дээрэhээ харахада, амгалан хүгжэлтын суртал хэды ехэ хүсэтэй байнаб, «Женевын суртал бодол» хэды ехэ хүсэтэй байна гээшэб»—гэжэ харуулна гэжэ польско «Трибуна Люду» бэшэнэ.

Зүгөөр Европодохи байдалые нормальна болгохогүй гэжэ эрмэлзэhэн хүсэнүүдэй баруун зүгтэ бии байhан ябадалынь хэлсээнүүдэй амжалтада hаад хэhэн байна гэжэ тэмдэглэнгүй байжа болохогүй. Эгээл тэдэ түлөөлэгшэнэр хэлсээнүүдэй «заатагүй буруу һүрэхэ» тухай хашхаралдаhан байна. Жэшээлхэдэ, московско хэлсээнүүд дотор «һайн юумын үгы» байхадань американска хуулита нюурнууд сэдьхэлээ хананги байна гэжэ вашингтонско «Нью-Йорк Геральд трибюн» гэжэ газетэ хэлсээнүүдэй дүүрэхын урда үдэр бэшэhэн байгаа, тиихэдэ тус газетэ СССР ГФР хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаануудые байгуулха тухай шиидхэбэри дуулхадаа Вашингтондо «баясхаланта байдал үгы» байна гэжэ удаадахи үдэрынь бэшээ һэн.

«СССР Германска Демократическа Республика хоёрой хоорондохи эбтэ харилсаануудые үшөө ехээр бэхижүүлхэ ябадалда зорюулагдан мүнөө Москвада тэдэ оронуудай правительственна делегацинуудай хоорондо боложо байhан хэлсээнүүд, тэдэ хоёр оронуудай хоорондо эбтэ харилсаануудай бии байхада СССР болон Германска Федеральна Республика хоёрой хоорондохи харилсаануудые нормальна болгоhон ябадал Европодо эбтэ байдалые тогтоохо дуратүй агрессивнэ һаналтанай түсэбүүдтэ сохилто болоhон байна.

СССР ГФР хоёрой хоорондохи харилсаануудые тааруулhан ябадал хадаа тэдэ хоёрой хоорондо экономическа харилсаата байдалые хүгжөөжэ болохо байhаниие харуулна. Энээниие шухалашалан тэмдэглэхэ зуураа, Баруун Германиин «Дер фольксвирт» гэжэ журнал иигэжэ бэшэнэ: «Германитай урдань зүүн зүгтэ наймаа хэжэ байhан талые саашадаа тоонгүй байжа болохогүй бшуу... Экономикошье политическэ түгшүүрилые һуларуулгада, ород-германска харилсаануудые нормальна болгохо ябадалда туhалжа болохо байна». «Немецкэ промышленнигууд хэрэг бүтээхэ, ехэ хэрэг түргэнөөр бүтээхэ гэжэ хүсэнэ» гэжэ голландска «Хрүне амстердамер» гэдэг еженедельник тэмдэглэнэ. Хоорондоо эбтэ хани барисаатай байhанайнь ашаар Германска Демократическа Республикатай Советскэ Союзай эд бараа абалсаха ябадалай 1950 онhoo 1954 он хүрэтэр гурба хахад дахин ехэ болоhониие Баруун Германиин промышленнигууд хараадаа абангүй байжа шадахагүй байна.

Баруун Германиин интересүүд хадаа СССР-тэй харилсаануудые нормальна болгохые эринэ. Немецүүд «гадаадын нүлөөлэлтэhөө» дулдыдангүйгөөр тэрэнэй түлөө тэмсэхэ ёhотой гэжэ Баруун Германиин хэблэл шухалашалан тэмдэглэнэ. «Немецкэ интересүүд баруун зүгэйхидэй интересүүдтэй хүсэд дүүрэн таарананагүй» гэжэ һаяхан «Дюссельдорф Нахрихтен» гэжэ газетэ бэшээ. Тэрээнтэй дашарамдуулан тус газетэ «өөрынгөө национальна интересүүдтэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэдээ», «бэеэ даанхай гуримтай байха» гэжэ федеральна республикые уряална.

Московско хэлсээнүүдэй дүнгүүдынь европейскэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ уласхоорондын эбтэ харилсаатай байха ябадалда туhалха байна. Гэхэтэй хамта, хэлсээнүүдэй удхашанарынь Европын хэрэгүүдhээ гадуур үргэн ехэ байна. «Федеральна республикатай СССР-эй хэлсээнүүд японо-советскэ хэлсээнүүдэй саашанхи ябасада һайн хараа шугам болоно» гэжэ Япониин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын информационно таhагай начальник Танака тэгшэ мэдүүлээ.

Москвада болоhон хэлсээнүүдэй һайн дүнгынь баhа юун бэ гэхэдэ, Германиие нэгэдхэхэ тухай асуудалда Баруун Германи дотор зүбөөр хандадаг хүнүүдэй талые бэхижүүлhэн байна. «Германиие нэгэдхэлгэ хадаа манай немецкэ арадай ябуулга хэhэнэй эсэстэ бэелүүлэгдэхэ ёhотой. Мүн Зүүн Германида ажаhуудаг аха дүүнэртээ нэгэдэлтэйгээр ябуулга хэхэмнай шухала» гэжэ «Ди флюхтлингсштимме» газетэ бэшэнэ.

СССР ГФР хоёрой правительственна делегацинуудай хоорондо болоhон хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүдынь сэгнэшэгүй ехэ. Тэдэ үрэ дүнгүүд хадаа хоёр оронуудай арадуудай аша туhада, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулгын хэрэгтэ шухала байна.

ЭБТЭЙГЭЭР АЖАБАЙЛГЫН ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ

Финляндиин президент Ю. Паасикиви тэгшын Москва ерэhэн ябадал ба советско-финляндска хэлсээнүүд хадаа Финляндска Республика болон Советскэ Союзай эбтэйгээр ажабайлгын үльгэр жэшээе бүхы дэлхэйдэ дахяад харуулба.

Энэ хоёр гүрэнүүд дотор экономическа болон социальна ондо ондоо системэнүүд бии байhаниинь мэдээжэ. Урдань һаяхан эдэ хоёр оронуудай хоорондохи харилсаанууд этигэлсэдэггүй, харша удхатай байhаниинь тэрэшэлэн мэдээжэ. Тиибэ ябабашье, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ, илангаяа 1948 оной һүүлээр, эбтэ хани барисаан, харилсан туhалалсалга тухай советско-финляндска договорой баталагдахада тэгшэ эрхэтэй байха, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, гүрэнэй суверенитедые болон эбтэ харилсаае хүндэлхэ удхатай харилсаанууд СССР Финлянди хоёрой хоорондо тогтоогдоhон байха юм. Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай тиигэжэ ондоо болоhон ябадал хадаа, финляндска профессор Бунсдорф тэгшын зааhанай ёhoop хадаа, Советскэ Союзай эбтэ ба хани барисаата политикыень Финляндида зүбөөр ойлгоhон ябадал дээрэhээ болоно. «Эбтэ байдалай проблемэ финляндска һаналай ёhoop» гэhэн гаршагтайгаар һаяхан «Хувудстадсбладет» гэжэ газетэдэ толилотдоhон статья соогоо Геран фон Бунсдорф гэгшэ хоёр оронуудай хоорондо урдань зорюута байгуулагдаhан харша харилсаанууд хадаа тэдэ оронуудай интересүүдтэ таарахагүй байhан ба СССР Финлянди хоёрой эбтэ хүршэ байдалынь түүхэтэ шухала хэрэг мүн гэжэ зүбөөр тэмдэглэнэ. Советскэ Союзтай эбтэ хани барисаатай байhан зам дээрэл Финлянди бодото бэеэ даанхай, амгалан байдалтай, экономическа зүб замаар хүгжэхэ арга боломжотой болохо гэжэ дайнай хойто тээхи жэлнүүд харуулаа гэжэ Г. Бунсдорф тэмдэглэнэ.

Финляндиин бэеэ даанхай байдалые Советскэ Союз болюулха һанаатай хэбэртэйгээр, дэлхэйн хоёрдохи дайнда туйлаhан илалтаяа тэрэнэй түлөө хэрэглэhэн хэбэртэйгээр заримашуулай шашалдадаг байhаниие хэн мартаа гээшэб. Зүгөөр бодото байдал хадаа тад ондоо юумэ харуулаа. Дайнай һүүлээр Финлянди хадаа өөрынгөө гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые алдаhан бэшэ, харин бэхижүүлhэн байна. Энээн тухай мүнөө Финляндиин элитэ ажал-ябуулгашадшье, мүн тэрэшэлэн Хилын саанахи ажаглан харагшадшье тэмдэглэнэ. Жэшээлхэдэ, Финлянди тушаа Советскэ Союзай баримталhан шугамынь гадаадын ба дотоодынгоо политикын асуудалнуудые шиидхэхэдэнь Финляндида хүсэд бэеэ даанхай байдал хангаа гэжэ «Форин Афферс» гэдэг американска журнал соо Артур Спенсер гэгшэ мэдэрхэ баатай болоhон байгаа. Гэхэтэй хамта эбтэ хани барисаан ба харилсан туhалалсалга тухай договороор баталагдаhан СССР Финлянди хоёрой хоорондохи тэгшэ эрхэ ба эбтэ харилсаан хадаа уласхоорондын харилсаануудта шухала удхашанартай байна. Юундэб гэхэдэ, договор соогоо хоёр оронууд «уласхоорондын эбтэ байдал болон аюулгүй байдалда зорюулагдаhан бүхы хэмжээ-ябуулгануудта үнэн сэхээр хабаадаха хараа бодол тухайгаа» баримталан баталhан байха юм.

Советско-финляндска эбтэ харилсаанууд Финляндиин экономикодо иматта һайн нүлөө үзүүлhэн байха юм. Эбтэ хани барисаан ба харилсан туhалалсаха тухай СССР-тэй хэhэн договорто түшэглэhэн дээрэhээ Финлянди сэрэгэй блогуудта хабааданагүй, тиимэhээ тэрэнэй экономиконь буу зэбсэг ехээр бэлдэлгын дарамтаhаа сүлөө байна. Тус орон бүхы хүсэеэ амгалан байдалые хүгжөөлгын асуудалнуудта зорюулна. Тэдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь Советскэ Союзтай хэгдэhэн экономическа холбоо барисаан туhална. А. И. Микоянай хэлэhэнэй ёhoop хадаа СССР-тэй удаан болзорой худалдаа наймаанай хэлсээнүүдые бэелүүлгэ ба экономикын талаар бэе бэедээ харилсаатай байhан ябадал хадаа тушаан болоhон худалдаа-наймаагаар бэшэ, харин хоёр оронуудай хоорондоо тааралдуулан хүдэлмэреэ ябуулха арга бии болгоо. Финляндиин финансынуудай министерствын хуулита мэдээн дээрэhээ харахада, энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо орон дотор промышленна үйлэдбэриин хэмжээн үшөө 8 процентээр ургаа, тиихэдэ экспертнэ продукци үйлэдбэрилгэ 13 процентээр ехэ болоо. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо национальна олзонь 6 процентээр ургаа. Гадаадын худалдаа наймааниинь һайжараа.

Дайнай хойто тээ Финляндиин хүгжэлтэ тухай бэшэхэ зуураа, һаяхан «Петролеум пресс сербис» гэдэг англиийска газетэ иигэжэ тэмдэглээ: «Дайнай хойто тээхи 10 жэл соо.. тус орон гайхамшагта амжалтануудые туйлаа... тэрэ хадаа бэеэ даанхай, демократическа гүрэн байhан ябадалаа бүрин бүтэн үлөэгөө, үйлэдбэриингөө хүсые ехэдхээ». Зүгөөр СССР-тэй эбтэй байлга дээрэ үндэhэлhэн Финляндиин амжалтануудынь дайн сэрэг тухай шашадаг ба оронууд хоорондо этигэлсэхэгүй ябадалhaa үшөө һалаагүй байгшадые огтошье баясуулнагүй. Уласхоорондын эбтэ байдалда эсэргүүсэдэг хүнүүд советско-финляндска харилсаануудые буруутуулхые hэдэжэ, Советскэ Союзтай эбтэ байдалаа хүгжөөлгэhөө арсалгын замда Финляндиие оруулха гэжэ оролдоно. Зүгөөр тиимэ ябадал хадаа финскэ арадай бодото һанал бодолые харуулнагүй гэжэ һаяхан Финляндиин премьер-министр У. Кекконен заагаа һэн.

Финляндиин национальна интересүүд хадаа Советскэ Союзтай бэе бэедээ этигэлсэhэн эбтэ харилсаатай байха ябадалые бүхы талаарнь хүгжөөхые эринэ. «Паасикивиин хараа шугам» гэжэ нэрлэгдэдэг Финляндиин мүнөөнэй гадаадын политика эгээл энэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Мүнөө президент Ю. Паасикивиин ба тэрэниие үдэшэhэн хүнүүдэй Москва ерэhэн ябадалынь мүн энэ зорилгодо туhалха ёhотой. «Манай энэ айлшалалгые оронуудаймнай хоорондо тогтоогдоhон хани барисаанай, бэе бэедээ этигэлсэлгын, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын шэнэ гэршэ мүн гэжэ финскэ арад тоолоно... Бидэнэй эндэ ерэлгэ манай оронуудай хоорондохи хани харилсаае саашадань бэхижүүлгэдэ туhалха бээзэ гэжэ би найданаб»—гэжэ Московско аэродром дээрэ Ю. Паасикиви хэлээ. Мүн Советскэ Союзшье тиимэ эрмэлзэлгэтэй. Москвада Паасикивиин байха үедэнь «манай оронуудай хоорондохи эбтэ байдал ба харилсаануудые саашадань хүгжөөхын тулада хэгдэхэ шухала юумэнүүд тухай һаналаа хэлэлсэхэ» арга боломжо олгогдохо байха гэжэ Ю. Паасикивиин нэрэ дээрэ К. Е. Ворошиловай бэшэhэн бэшэг соо хэлэгдэнэ.

СССР Финлянди хоёрой хоорондохи мүнөө үеын харилсаанууд ехэ һургаал болохо байна. «Вапаа Сана» гэдэг финляндска газетын зүбөөр тэмдэглэhэнэй ёhoop хадаа, тус харилсаанууд арадуудай хоорондо бэе бэеэ ойлголсохо ябадал эмхидхэхэ хэрэгтэ үнэн зүрхэнэй хүсэлэл оролдолго ямар үрэтэй болохо байhанай үльгэр жэшээе бүхы дэлхэйдэ харуулаа.

А. ШАХАНОВ.

КНДР-тэ мо... арадай туhал...

ПХЕНЬЯН, сентяб... (ТАСС). КНДР-тэ мала... хын тулада монгол ара... hэн 30 мянга гаран хон... 23-hаа сентябриин 8 ху... публикада асарагдаа гэ... Центральна телеграфна ... дамжуулна. Эдэ хонид ... хын 400 кооперативта ... үгтөө. Эдэ кооперативууд... hотой хонидые монго... үрэжүүлэн нарибтар но... дые КНДР-тэ үсхэбэр...

Уласхоорондын проме... гурбадахи выст... Карачида нээгд...

КАРАЧИ, сентябриин ... Уласхоорондын промыш... бадахи выставкэ үсэгэл... да нээгдээ. Тус выставк... тэрэ тоодо Советскэ Сою... Арадай Республика, Ч... Югослави, США, Англи, ... ни ба бусад оролсоно.

Тон түргэнөөр метал... станогууд, электрическэ ... нүүд, оптическа инст... харгы заhадаг машина... болон ашаанай автомоб... дөө ажахын элдэб маш... лон бусад советскэ павил... битдаhан байна.

Английска парл... депутат Английн ... гаргаша хороохы...

ЛОНДОН, сентябриин 1... Лейборист—парламенты... Фрэнк Аллон гэгшэ ула... түгшүүрилые һуларуулга... хын тулада хэмжээ абах... ветскэ дурадхалда ха... Англиие уряалжа, шудха... дэлмэрилэгшэдэй профс... бологшо «Фаундри Уорк... нэл» гэжэ газетын ээлжэ... бэшэhэн байна.

СССР-эй зэбсэгтэ хүсэ... хороохо талаар Советск... ствын хэмжээ абажа бай... стриhaa советскэ сэрэгүү... га тухай һануулха зуурай... лаар Англи ямар хэмжэ... тойб гэжэ Аллон асууда... Аллоной һанамжын ёhoo... даа, нэгэдэхеэр, сэрэгэй ... болзорые хороохо, хоёр... зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ ... зөөрние хороохо, гурба... родно бомбо үйлэдбэр... правительствын гаргаhа... рине болюулха зэргэтэй.

«Ороной экономикын ... рилтэй байhанай гол ша... гэхэдэ, зэбсэглэлгын про... ехэ байна» гэжэ Аллон ...

Шудхалгын хүдэлмэри... дайнай хэрэгсэл үйлэ... амгалан ёhоной ажалые ... на гэжэ Аллон түгэсхэл...

Ливанска гүрэнэй ... ябуулагшын мэд...

КАИР, сентябриин 17. ... Арабска информационно ... иигэжэ дамжуулна. Ливан... правительствые байгуул... Рашид Карама гэгшэ тус... бейрутска корреспондент... дэхэдөө иигэжэ мэдүүлэ... бүлэглэлнүүдтэ Ливанай ... салгаhaa арсалга, мүн ... дын политикын асууд... арабска оронуудай хоор... сан ажаллалгые бэхижү... правительствын гадаады... кын гол принцип болохо ...

Гетеборгдохи шатара...

ГЕТЕБОРГ, сентяб... **(ТАСС-эй тусхай корр.)** ... турта Геллер Фудерертэй ... байгаа. Тэрэнэйнгээ нэгэ... ябадал хэhэнэй һүүлээр ... сэтэ добтолго хэhэн бай... дэн һонирхолтой ябадал... hэнэйнгээ һүүлээр совет... смейстер нүтөөдэеэ шүүгэ...

Спасский шадамараар ... Филиппые шүүгээ. Керес Ш... дэ шүүгдээ. Пахман П... Рабар Паннотой тэнсээ. 1... 18-дахи турнуудта хойш... hан партинууд үргэлжэлүү... дагдаа. Наадаяа эхи... Штальберг Петросянда, ... Паннодо шүүгдээбди гэж... Слива Сабодо, Илив... марта шүүгдээ. Медин Бе... Доннер Сливатэй, Гимар ... тэнсээ.

ГЕТЕБОРГ, сентябриин 17 ... **эй тусхай корр.).** 19-дэхи ... росян хараар наадаад Сли... гээ. Сабо булигдан алда... аад, Доннерой алдуутай ... хэрэглэн шүүhэн байна. Р... нигтэй наадаhан аад, са... жа, шүүгдэhэндэ тоологд... Геллертэй. Гимар Бр... Фудерер Иливицкитэй т...

Гр...

И. БОНДАР...

Редакторай ...
О. ГОМ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74, отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов — 3... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00568. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...